

Artikel bragt i Skoven 6-7 2003, s. 274 - 276

Hvorfor gå i gang med PEFC certificering ?

Af Niels Peter Dalsgård Jensen, Salten Langsø Skovdistrikt

Certificering kan lette afsætningen af træprodukter. Og det bliver lettere at dokumentere over for omverdenen at man driver skoven bæredygtigt. Certificering får betydning for skovdriften, for skovejeren, for medarbejderen og for administrationen. Hvis hele skovbruget bliver certificeret kan det få betydning for hele skovbrugets branchevilkår

Salten Langsø Skovdistrikt (SLS)* blev den 7/4 2003 vurderet og indstillet til certificering som paraplyorganisation. Samtidig hermed godkendte BVQI (Bureau Veritas Quality International) SLS` s gruppecertificering af 12 skove på samlet 3921 ha.

Når SLS er godkendt som paraplyorganisation betyder det, at distriktet kan administrere gruppecertificering af skove, som ikke ønsker at blive selvstændigt certificeret som enkelt ejendom. Der ligger en økonomisk besparelse i at lade sig certificere under en paraplyorganisation.

Argumenter

Overordnet

For en hver virksomhed gælder det om at være på forkant med udviklingen i samfundet og i branchen. Det er et meget grundlæggende princip i strategien for SLS.

SLS overvejede i 1995 første gang om det var tiden at blive certificeret, men den gang var FSC eneste eksisterende system. Det fravalgte vi – præmisserne var ikke økonomisk bæredygtige og markedsmæssigt var det for tidligt. I stedet lavede vi Grønt regnskab fra 1996 til 2001.

Lissabon-resolutionen fra 1999 med retningslinierne for bæredygtigt skovbrug og PEFC` s fremkomst gav anledning til at genoverveje certificeringen. I 2001 blev det besluttet at gå i gang med PEFC certificeringen.

Markedsmæssigt

"Certificerede træprodukter får en dominerende markedsmæssig betydning indenfor overskuelig fremtid" ! Skulle dette udsagn blive rigtigt vil det være af stor markedsmæssig værdi at være certificeret fra dag ét. Værdien vil være markant, hvis den dominerende betydning fremkommer pga. et krav "over night" fra de forarbejdende industrier eller slutforbrugeren. Det vil være langt mindre hvis certificeringen indføres gradvist i hele kæden fra skov til slutforbrugeren.

Værdien behøver ikke nødvendigvis udmønte sig i en merpris pr. m³, men måske nærmere i en afsætningssikkerhed i et marked præget af overudbud. I så fald vil køberne alt andet lige foretrække certificeret træ.

Landene omkring os er allerede, eller er ved at blive, certificeret. Derfor kan fremtidige eksportmuligheder af såvel råtræ som forarbejdede produkter afhænge af dokumentation af at træet er produceret bæredygtigt. Dette kan lettest klares ved en certificering.

Skovpolitisk

Erhvervsvirksomheder uden for skovgærdet bruger mange ressourcer på at dokumentere overfor omverdenen at deres produkter er bæredygtigt produceret.

For skovbruget har det hidtil været en selvfølge at vores træ er produceret bæredygtigt – vi lever jo op til Skovlovens krav og så er det vel det eller er det? Næppe!

Samfundet stiller krav og involverer sig i, hvorledes vi forvalter naturressourcerne i skovene. De som tager stilling til vores skovdrift synes ikke altid, uanset om vi kan lide det eller ej, at den skovdrift vi anvender i skovbruget tager vidtgående nok hensyn til naturværdierne i skoven. Og så kan vi i øvrigt fremføre al den saglige information, som vi orker – det er ikke den, der kommer på forsiden af aviserne.

PEFC certificering

En PEFC certificering efter det danske PEFC system er et glimrende skovpolitisk værktøj som kan bruges til at dokumentere overfor omverdenen at dansk træ er bæredygtigt produceret.

Ved PEFC certificering bliver man kontrolleret af en uvildig kontrolinstans (fx BVQI) som er akkrediteret af en anden uvildig kontrolinstans (fx SWEDAK)**. PEFC Danmarks skovstandard bygger på de retningslinier for bæredygtig skovdrift som Europas miljøministre godkendte i Lissabon i 1999 samt retningslinierne for bæredygtig skovdrift i Danmark. Kan man forlange mere?

SLS vil netop bruge sin PEFC certificering til at formidle til omverdenen, at SLS` s skovdrift er bæredygtig. Herved forventer vi at bevare friheden til selv at bestemme over skovdriften – dog indenfor kendte men mere restriktive rammer. Vel at mærke rammer som vi frivilligt har valgt at indordne os under. Det gør en stor og fundamental forskel.

Certifikatet betyder desuden at tiltroen til at skovdriften på SLS er bæredygtig ikke længere skal baseres på tillid alene, men nu er hæftet op på en uvildig kontrol.

Hvad har det så betydet for SLS ?

Skovdriften

Omfanget af behovet for ændring af et distrikts skovdrift afhænger klart nok af udgangspunktet. Har skovdriften været baseret på det klassiske renafriftssystem med udbredt anvendelse af sprøjtemidler, rene nåletræsplantninger, uden naturhensyn indbygget i driften osv. vil kravet til forandringer kunne opleves som markant.

Det var ikke udgangspunktet for SLS` s skove. De seneste 10 år har været brugt til at omstille skovdriften fra det traditionelle renafriftssystem til naturnær skovdrift med en defineret miljøpolitik. Herved er der taget højde for langt de fleste krav til ændringer (nedbringelse af anvendelsen af fremmedstoffer i skovbruget, træartsblandinger,

selvforyngelse frem for renafdrifter, dødt ved osv.), så kravet til forandringerne har været begrænset.

Der er dog nogle ting, vi er blevet mere bevidste om og som vi vil fokusere mere på i fremtiden såsom beskyttelse af fortidsminder og kulturspor, dødt ved og udlæg af urørt skov.

Skovejeren

Som paraplyorganisation er det SLS`'s opgave at udmønte PEFC Danmarks Skovstandard i praktiske retningslinier for skovdriften i de skove som SLS skal gruppecertificere, men der stilles også en række krav til skovejeren.

SLS stiller således krav om at ejeren skal nedskrive en målsætning for skovdriften. Skovejeren skal desuden udvise et engagement i og forståelse for den naturnære skovdrift.

Kravene fra SLS `s side er ikke vidtgående og udgangspunktet for distriktet er en realistisk og pragmatisk indgangsvinkel til problemstillingerne. PEFC`s Skovstandard bygger på anvendelse af naturforyngelse, træartsblandinger og hjemmehørende træarter, men renafdrifter kan fortsat anvendes og der kan plantes rene nåletræskulturer, hvis der er en god begrundelse herfor.

Omvendt skal der kunne iagttages en positiv udvikling over tid på en række indikatorer såsom areal domineret af hjemmehørende træarter, areal med blandingsskov, nedbringelse af anvendelse af gødning og sprøjtemidler på det ikke intensivt drevne areal (intensivt drevne arealer er pyntegrønt og juletræer), udbredelsen af dødt ved og træer til henfald og død, urørt skov m.v.

Det hjælper således ikke at skovejeren, som ønsker at blive certificeret, ikke vil acceptere at skovdriften med tiden skal drejes over imod selvforyngelse, træartsblandinger, hjemmehørende træarter, dødt ved og urørt skov.

Der skal som nævnt opnås en positiv udvikling over tid i en række indikatorer f.eks. i andelen af areal med hjemmehørende træarter. Har skovejeren ikke økonomi til at indbringe store andele løvtræ i skoven her og nu kan selv en lille indblanding af løvtræ ændre skovbilledet på sigt og dermed opfylde skovstandarden.

Skove drevet i overensstemmelse med PEFC Danmarks skovstandard skal på lige fod med andre skove være økonomisk bæredygtige.

Medarbejdere og entreprenører

SLS`s medarbejdere og entreprenører har været igennem et længere uddannelsesforløb. Det startede med en ekskursion til tyske skovdistrikter, der driver skovene naturnært, fulgt op af et kursus i naturnær skovdrift afholdt på SLS i samarbejde med Skovskolen og afsluttet med et dagskursus i PEFC`s skovstandard.

De medarbejdere og entreprenører der ikke har deltaget i hele forløbet, har skullet underskrive en erklæring om at de har læst og forstået PEFC Danmarks Skovstandard og dermed grundprincipperne i den naturnære skovdrift.

Det er indtrykket fra dagskurset at retningslinierne i skovstandarden har været med til at give den enkelte medarbejder mere overblik og struktur på den naturnære skovdrift. Der bliver stillet nogle faglige krav til medarbejderen som opleves som spændende og udfordrerne.

Administration

I modsætning til en certificering på en enkelt ejendom kræver certificeringen som paraplyorganisation at der opbygges et administrativt system (nærmest en ISO certificering). Gennem dette system kan man dokumentere at paraplyorganisationen er i stand til at styre gruppecertificeringen af en række ejendomme.

En ISO certificering af det administrative system tvinger en organisation til at strømline sine administrative procedurer og det er en sund disciplin i sig selv.

SLS har den totale administration i de skove som SLS hidtil har certificeret. Dvs. at det er SLS som holder styr på den enkelte skovs data såsom bevoksningslister, anvendt gødning og kemikalier osv.

For at en skov kan blive certificeret af SLS eller andre skal disse data foreligge i form af en revideret bevoksningsliste og kort, gødningsregnskaber, sprøjtedata osv.. Der skal derfor opbygges et system, der sikrer at de krævede data er tilstede i et overskueligt og let tilgængeligt datakartotek. Oplysninger skal uden problemer kunne genfindes til enhver tid.

SLS har ved denne proces fået opbygget et standardkoncept for datavedligeholdelse og arkivering således at data behandles ens på SLS`'s tre skovparter. Den videre proces vil føre til opbygning af en central database med oplysninger om alle distriktets skove, hvilket vil kunne give os administrative besparelser i fremtiden.

Afslutning

Dansk skovbrug har med den danske PEFC ordning fået et solidt markeds- og skovpolitisk værktøj. Det er svært at få kommunikeret facts om vores skovdrift og hvem stoler på vores egen vurdering. Der er langt mere slagkraft i PEFC og hvis det samlede private skovbrug lod sig certificere ville PEFC kunne få afgørende betydning for skovbrugets branchevilkår.

PEFC certificering er en overkommelig opgave. Det er ikke så tungt at arbejde med, som det kan lyde. SLS kan kun opfordre andre skovejere til at gå i gang med at blive certificeret.

*: SLS administrerer 44 selvstændige skovejendomme med et samlet areal på 5874 ha.

** : SWEDAK er det svenske nationale akkrediteringsorgan.